

vité jmění, zaříditi poznámku v pozemkové knize (§ 28 lit. a), b), c), § 33 zák. čl. XX : 1877). Stejně se vyhláší i prodloužení nezletilosti.

Ode dne, který následuje po první vyhlášce v úředním listě o nařízení opatrovnictví, nemůže daný pod opatrovnictví bez svolení svého opatrovníka se zavázati, práv se zřici, může však nabýti práv právním jednáním nespojeným se vzájemným plněním a zprostiti se závazků (§ 33, odst. 3 cit. z. čl.).

Účinnost tohoto § 33 pro území Slovenské republiky zůstává touto smlouvou nedotčena, pokud jde o účinnost právních jednání, která provedl svéprávnosti zbavený před uveřejněním rozhodnutí o zbavení svéprávnosti nebo před jejím poznamenáním ve veřejné knize (závěrečný protokol k § 16).

Pokud jde o vykonatelnost ostatních rozhodnutí (usnesení) slovenských soudů vydaných jimi u výkonu jejich poručenské nebo opatrovnícké funkce, zejména pokud jde o vykonatelnost rozhodnutí ve věcech majetkových (určení částek výživného, smíry o ně, odstupné a pod.), platí i zde ovšem ustanovení čtvrtého oddílu německo-slovenské dohody o právní ochraně a právní pomoci ve věcech občanského a obchodního práva ze dne 18. října 1940, říš. zák. II. 1941, str. 161, Věst. ř. prot. 1941, str. 271 (čl. 17—26 cit. doh.).

V tomto případě tedy musí býti v protivě k čl. 16 dohody o poručenstvích a zbavování svéprávnosti pravoplatnost rozhodnutí vykázána buď doložkou vykonatelnosti nebo veřejnou listinou (čl. 22, č. 1 sml. z 18. října 1940).

Rovněž útraty řízení jsou na území druhé smluvní strany vykonatelné podle ustanovení prvního oddílu smlouvy z 18. října 1940, čl. 3—4.

Právo chudých.

Také otázku práva chudých jest posuzovati s hlediska německo-slovenské smlouvy z 18. října 1940, pokud ovšem před našimi soudy v tomto řízení by mohla prakticky přijíti v úvahu, t. j. pokud není k řízení příslušný německý soud.

Avšak tato otázka má význam i ve směru opačném, totiž v případě, že se řízení vede před soudem slovenským a o právo chudých se tam uchází náš protektorátní příslušník.

Příslušníci jedné smluvní strany se připouštějí k právu chudých na území druhé smluvní strany za týchž podmínek jako tuzemci (čl. 5).

Osvědčení nemajetnosti musí být vydáno úřady obvyklého místa pobytu navrhovatele, nebo není-li takového místa, úřady jeho nynějšího místa pobytu (čl. 6, odst. 1). Osvědčení nemajetnosti nemusí být ověřené. (Závěrečný protokol I, č. 2.) Nezdržuje-li se navrhovatel na území jedné ze smluvních stran, postačuje osvědčení diplomatického nebo konsulárního zástupce příslušného pro navrhovatele (čl. 6, odst. 2).

Návrh na udělení práva chudých může navrhovatel podati u soudu procesního nebo do protokolu svého okresního soudu na Slovensku, resp. v Protektorátě Čechy a Morava anebo u německého úředního soudu v Protektorátě Čechy a Morava, který pak protokol zašle příslušnému soudu druhé smluvní strany (čl. 8, odst. 1, 2).

Zápisy v matrikách.

Potřebuje-li úřad jedné strany údaje týkající se osobního stavu, matrik a církevních knih z území druhé smluvní strany, dále, mají-li býti na území druhé smluvní strany provedeny zápisy týkající se osobního stavu, o narození, sňatku a úmrtí a pod., jest na vyřízení nebo dožádání použití ustanovení dohody mezi Německou říší a Slovenskou republikou o sděleních a žádostech v oboru věcí osobního stavu ze dne 21. ledna 1941, říš. zák. II, str. 463 (Věst. ř. prot. str. 675), která byla publikována současně s dohodou o poručenstvích a zbavování svéprávnosti.

JAN VESELÝ, kand. not., Český Brod:

Několik poznámek k článku Dr. O. Hanny: Cenové předpisy a odstupní smlouvy.

Nedostatek praxe i pokynů se strany Nejvyššího úřadu cenového okresním úřadům v otázce smluv postupních mezi příbuznými a z toho vyplývající obtíže jsou zajisté bolestí, která se dotýká praktických právníků, zejména pak notářů vůbec.

K tomu bych chtěl si dovoliti několik skromných připomínek:

1. Dříve než dojde k sepsání smlouvy postupní, při níž úhrada spočívá zčásti v plnění peněžitým (buď v hotovosti nebo převzetím knihovnic a neknihovnic dluhů), zčásti pak v doživotních výhradách, zejména ve služebnosti bytu a výměnku, u nichž je obava, že by kapitalisací v součtu s ostatními úplatami mohly převýšiti nejvýše přípustnou cenu trhovou, se doporučuje, aby byla nejdříve podána žádost k okresnímu úřadu za u t v o ř e n í nejvyšší dovolené ceny, což zajisté bude už příslušníkům stavu známo. Tím se předejde nebezpečí, plynoucímu z předpisů trestního cenového řízení.

Ač zcela souhlasím s názorem autorovým, že v došavadní zákonné úpravě se pocituje nedostatek normy, která by připouštěla pravidelnou možnost porušení cenové hranice, když by šlo o doživotní zaopatření, jako náhradu za nedostávající se sociální pojištění, přece mám pochybnosti, že by se při mnohosti venkovských případů, které máme právě na mysli, z výjimky uvedené v § 3 nař. č. 175/39 Sb., mohlo vyvinouti praxi pravidlo.

2. Pokud je mi známo z instrukcí a praxe, oceňují se doživotní výhrady postupitelů v řízení cenovém podle § 24 zák. č. 100/33 Sb. z. a n. (odhadní řád exekuční). Při tomto způsobu ocenění se velmi často dospěje ke skutečnosti, že kapitalisovaná hodnota tohoto plnění (výměnku) přesáhne horní hranici dovolené tržové ceny.

Při tomto způsobu ocenění, přihlížíme-li k různým obměnám doživotních výhrad, narazíme na rozpor mezi předpisy cenovými a poplatkovým zákonem a jeho novelami. Tento rozpor se pak bude nápadně obřážeti jednak při výměncích, vyhrazených na doživotí pro dva postupitele, jednak při výhradě práva užívacího nebo požívacího na tutéž dobu sjednaných. Může se tudíž státi, že úprava vyúčtování postupní ceny podle norem cenových bude jiná než výpočet poplat-

kových úřadů a může dojíti (zejména při právech poživacích) k nemilému překvapení, že sice obsahem smlouvy bude hodnota nemovitosti cenově vyčerpána, že však přes to bude vyměřena daň darovací. Stačí srovnati na př. předpis § 20 cís. nař. č. 278/15 ř. z. s § 24 odhad. řádu exek. při zpoplatnění event. ocenění poživacího práva osoby starší 60 let.

3. Problémy, na které naráží autor článku, daly by se odstranit patrně i individuálním dotazem nebo podáním u NÚC., neboť tento úřad má postihnouti skutečné poměry a je tak zkonstruován, že k tomuto účelu je značně pružnou institucí. — Stačilo na př., aby se notářství ve funkci soudního komisařství obrátilo naň s dotazem, jakým způsobem je oceňovati nemovitosti, když jde o dědickou přihlášku výminečnou, se zřetelem k protichůdným zájmům testamentárního dědice a dědiců odkázaných na díl povinný a hned byly vydány směrnice, jež byly žadateli sděleny přípisem ze dne 13. února 1941 č. j. 13.341-pres. 2 1940, jehož obsah se později také objevil v Českém Právu. Do té doby se cenové předpisy o odhadu pozůstalostních nemovitostí nikde nezmiňovaly; daly se sice tušit, nebo bylo lze použítí nařízení daných pro odhady exekuční, ale výslovného předpisu nebylo, takže i akademičtí znalci stavby neměli pro pozůstalostní odhady pevné opory. V konkrétním případě, který až do rozhodnutí NÚC. byl k návrhu právních zástupců odročen, šlo o to, že vdova (nevlastní matka), která byla universální dědičkou a již se dostalo pozůstalostní nemovitosti, trvala na odhadu značně nízkém, kdežto zůstatitelovy děti, odkázané na díl povinný, žádaly za vypočtení povinného dílu z částky, za kterou chtěl tertius dům od vdovy koupit.

4. V tomto směru by se dalo doporučiti NÚC., aby k odstranění naznačeného problému, — budou-li ovšem splněny zákonné podmínky — byly při postupních smlouvách doživotní výměnky kapitalisovány podle § 2, posl. odst. zák. č. 74/01 ř. z. a doživotní práva poživací podle § 20 cís. nař. č. 278/15 ř. z., při čemž nadále zůstane otevřenou otázka, jak se dívati s cenových hledisek na doživotní výměnky dvou postupitelů.

K tomu bych ještě chtěl připojiti jiný praktický poznatek, který sice také vychází z praxe cenové, ale není s výše uvedenou látkou v souvislosti.

V některých místech dřívějšího čilého ruchu stavebního, kde se nadále prodávají pozemky pro stavbu, se stalo zvykem, že v dobách volnosti smluvní si dával prodávající od kupujícího zaplatiti, kromě vlastní parcely stavební, také část přilehlého pozemku, určeného pro ulici, kterou měl prodávající bezplatně postoupiti do veřejného statku, neboť postup ten byl podmínkou schválení parcelačního plánu. Cena této části bývala ovšem daleko nižší než cena vlastního pozemku.

V tomto postupu však vidí okresní úřad překročení cenových předpisů a svůj názor na to — zajisté správně — odůvodňuje takto:

Cena tržová za pozemek zemědělský může dosáhnouti nejvyšší hranice, kterou bylo možno dosíci ke dni 20. VI. 1939 za pozemek určený k z e m ě d ě l s k é m u o b d ě l á v á n í. Provedením parcelace se charakter pozemku změnil v pozemek stavební, jehož hodnota bez přičinění parcelanta se do značné míry

zvýšila. Kdyby nebylo parcelace, nebylo by možno tak vysoké ceny dosáhnouti, čili jinak řečeno: Je-li dovoleno parcelantovi prodávati pozemek za cenu pozemku stavebního jen v důsledku provedení parcelace a schválení parcelačního plánu, pak je jeho povinností, aby sám bezplatně část potřebnou postoupil do veřejného statku pro ulici a nemůže žádnou náhradu na kupujícím již požadovati, neboť cena stavebního pozemku by tím byla převyšena.

ZE DNE

Věstník ministerstva spravedlnosti, číslo 1, vydaný 15. ledna 1942, přináší tato důležitá sdělení:

Arijská prohlášení, kolková povinnost: Soudům se sděluje výnos ministerstva financí ze dne 9. prosince 1941, č. j. 114.722/41-V/14b:

V listinách o právních jednáních, v dodatcích k nim a v podáních obsažená prohlášení zúčastněných stran o tom, zda na právním jednání nebo věci v podání uvedené jsou zúčastnění židé, židovské podniky nebo židovská sdružení osob, nepodléhají poplatku.

Totéž platí o listinách, jejichž obsah tvoří výlučně shora uvedená prohlášení nebo jen prohlášení o rodovém původu osoby, která listinu podepsala. Jsou-li však tyto listiny připojeny k poplatku podrobenému podání, podléhají poplatku přílohovému. Ověření podpisů stran na těchto listinách podléháji poplatku podle všeobecných poplatkových předpisů.

Žádosti, podávané u soudů o sdělení skutečností, rozhodných pro posouzení rodového původu, podléhají kolkku za 5 K z každého archu podle pol. 16 a) sazby soud. popl.

Potvrzení, resp. osvědčení na tyto žádosti s o u d y vydaná, která jsou ve skutečnosti opisy ze soudních spisů, podléhají poplatku 8 K z každého archu, podle pol. 20 téže sazby.

Potvrzení (osvědčení), jež vystavují jiné orgány Protektorátu Čechy a Morava o rodovém původu určité osoby nebo o tom, že určitý podnik nelze pokládati za židovský, podléhají kolkku za 8 K z prvního a za 5 K z každého dalšího archu podle saz. popl. 110/116 a), aa), popl. zák. V těchto případech dlužno za vydání potvrzení (osvědčení) vybrati ještě dávku za úřední úkon podle sazby A, č. 2, vlád. nař. č. 248/1935 Sb. Žádost za vydání těchto potvrzení (osvědčení) podléhá kolkku za 5 K z každého archu podle saz. pol. 49/43 a) č. 2 popl. zák.

Potvrzení obchodních a živnostenských komor o tom, že určitý podnik nelze pokládati za židovský, podléhá kolkku za 5 K z každého archu podle saz. pol. 110/116 a), bb), popl. zák. Žádost za vydání takového potvrzení, u těchto komor podaná, podléhá kolkku za 5 K z každého archu podle cit. saz. pol. 49/43 a), č. 2, popl. zák., ježto obchodní a živnostenská komora zde vystupuje jako veřejný úřad. Pro požadování dávky za úřední úkon není zde zákonného podkladu, poněvadž úkon nekoná úřad Protektorátu Čechy a Morava.

Zákonná osobní nebo věcná osvobození zůstávají ovšem tímto výnosem nedotčena. (Č. 754/42.)

Uvolňování pojistek v pozůstalostech. Ministerstvo financí sdělilo ministerstvu spravedlnosti svůj výnos ze dne 27. listopadu 1941, č. j. 114.506/41-V/14a, řízený na zemská finanční ředitelství v Praze a v Brně. Podle toho se zvyšuje částka 1000 K, uvedená v oddíle VI, odst. 2, č. 2, výnosu ministerstva financí ze dne 17. dubna 1916, č. 27.652 (popl. příl. Věstníku min. fin. z r. 1916, str. 71), změněného a doplněného výnosem ministerstva financí ze dne 22. března 1928, č. 9932/28-V/16, na 5000 K. Pojistné částky, splatné při úmrtí pojištěného a nepřevyšující 5000 K, mohou tedy býti vydány nebo zavazeny s pouhým svolením pozůstalostního soudu i v případech, v nichž by bylo jinak třeba také souhlasu úřadu vyměřujícího poplatky, nebo též bez tohoto svolení pozůstalostního soudu, jestliže pojišťovna o vydání nebo zavazení ihned zpraví pozůstalostní soud a zároveň oznámí výši částky pojištěné, vydané nebo zavazené, jméno a bydliště zůstatitelovo a jméno toho, kdo pojištěnou částku vybral nebo dal do zástavy. — Tím se zároveň zčásti mění sdělení č. 47, uveřejněné ve Věstníku ministerstva spravedlnosti ze dne 25. května 1928. (Č. 65.782/41.)